

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre K 12.—
Fél évre 6.—
Negyed évre 3.—
Egyes szám ára 30 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilvterre 50 fillér.

Felolvasó szerkesztő:

ZRÍNYI KÁROLY.

Főszerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyeljes:

STRAUSZ SÁNDOR.

IV. Károly trónralépése.

Ünnepi érzések közt fogadta Magyarország hű lakossága Apostoli kir. Felségének, IV. Károly magyar királynak legfelsőbb elhatározását, mely szerint a koronázást mielőbb foganatosíttatni kívánja.

Vérzivatar közepette történik a trónralépés.

Még folynak az irtózatok mérközések, de már a napról-napra fokozódó sikerek, a mi és szövetségeseink hadainak rethenthetetlen bátorsága, az itthonlétőknek csüggedést nem ismerő kitartása közel hozzák a reménységet, hogy a küzdelem nem tarthat sokáig. Útni fog a végső leszámolás perce, mely ügyünk igazságosságát elismerteti a világ ítélőszéke előtt és meghozza számunkra az óhajlva várt békének áldásait.

Egy új korszak nyílik meg nemzetünk előtt, a hasznos munka s miként Isten segedelmével és a honpolgároknak szenvedésektől megtisztult lelkiületétől reméljük: az áldásos nemzeti alkotások korszaka fog kezdődni.

Ezen új nemzeti korszak küszöbére esik a fiatal király trónralépése és megkoronázatlata.

Az ifjú Uralkodó Párt a nemzet legőszintébb hódolata, alattvalói ragaszkodása, mélyeséges szeretete fogadja. Ujjongó lelkesedéssel üdvözöljük legkegyelmesebb Urunkat és királyunkat, IV. Károly király Őfelségét, amikor homlokát a nemzet legnagyobb kincse, a magyar Szent korona övezi és azzal alkotmányos hatalmának teljességébe lép.

Viselje a hatalmat bátor elméjének világosságától vezérelve, nemes szívének melegétől hevítve számlálhatatlan évek sokaságáig a magyar Nemzet, a magyar Haza javára, Trónja fényességének folytonos öregbítésére!

Legbensőbb hódolattal üdvözöljük a kegyes fejedelmi Asszonyt, Zita királynét, buzgó imádságban kérve a Mindenhatót, hogy tartós erőben támasza legyen királyi férjének, hálás nemzete pedig boldogan élvezze boldog emlékezetű Erzsébet védasszonyunknak örökében anyai szeretetének áldásait!

Új év.

Ismét eltűnt egy esztendő a multba, — egy esztendő, amelynek sulya óriásilag felülmulja a békés esztendőket. Az emberiség fejlődésének tükrében: a történelemben nem találkozik korszak, amely oly éles körvonalakban mutatná fényárnyalatait, mint ez a tőlünk elmaradozó év, amely után ha nem is könnyű szívvvel, de mégis némi megkönnyebbüléssel kiáltjuk a nem annyira őszinte, mint inkább udvarias üdvözlést: Isten veled!

Igenis, legyen veled az Isten, akinek legmagasabb ítélőszéke elé kerülsz és számot kell adnod sáfarkodásodról, felelni napjaidnak véres munkájáról, kiméltlenséged féltelenségéről, bosszuhinló magvetésed ágyutúzzal melengtetett, vérről öntözött kelesztéséről. Távozol — de távozzál is! Hoztad bár a hazafiúi erények gazdag sokaságát, hoztál bár babért, dicsőséget, de magaddal akarod vinni az emberek egymás iránti kölcsondó szeretetét, melybe annyi konkolyt hintettél.

Ezt a szeretet nem akarjuk veled elen

gedni. Az emberszeretet megmentése érdekében akartunk sok mindent elfelejteni, annak védelme kedvéért kínáltunk békét elenségeinknek. Mert alapvonása lelkünknek, drága kincse életünknek a szereteten alapuló erkölcsiség. A szeretet az az édes vágy az a titkos hatalom, mely a lelket nemesíti. Szeretet és az ezen alapuló szabad erkölcsiség az a nagy ereje lelkünknek, mely az örök szépség, igazság és jószág eszméit a világban megtestesítette.

A szereteterkölcsiség szolgál annak a lapul, hogy a gyermek enyeleve csüng é

Muraközi legények.

Régi magyar ének
Csendül a fülemben . . .
Mennek a legények
Messze idegenbe.

Amerre csak mennek,
Őket ünnepelik,
Mindennemű jóval
S virággal ellepik.

Arcukon vigság ül
Szívükben harci vágy;
Boldogok, hogy ők is
Védhetik a Hazát.

Már is mint hőökre
Tekintenek rájuk,
Tán azért, mert Zrínyi
Vidéke tanyájuk.

Harcizaj, halálhaj
Őket nem ijeszti,
Magyar az ilyenre
Eszét el nem veszti.

Büszke lehetsz te föld,
Muraköz vidéke,
Fiaidban él a
Zrínyi Miklós vére

lfj. Szivoncsik Antal.

A magyar korona viszontagságai.

A magyar szent koronának nem volt mindig oly nyugodalma, mint most van neki Budavárban és pihenését csak arra a rövid időre zavarják, míg felavatták vele az új magyar királyt.

Az 1848-iki függetlenségi harc után Orsova mellett volt elásva szent kincünk s onnan csak

1867-ben került ismét elő, hogy I. Ferencz József király fejté ékesítse.

De évszázadokkal előbb is eléggé regényes vándorutat kellett megtennie a magyar szent koronának.

Albert király halála után nagy zavarokban maradt vissza Hazánk. A török fenyegetőleg lépett fel, a kormány gyepölőjére egy gyenge asszonyi kéz nem volt elegendő.

A magyar főurak az ifjú harcias lengyel Ulászlóra vetették szemüket és megkínálták a magyar koronával. Az országgyűlésen azt végezték, hogyha Erzsébet, Albert király özvegye, királynő akar maradni, menjen nőül Ulászlóhoz.

Erzsébetnek nem tetszett a terv. Hogy tehát a királyi méltóságtól ne fosztassék meg és ne kelljen az ifjú Ulászlóhoz nőül mennie, a királyi jelvényeket kellett megkerítenie s főleg a szent koronát.

De ki vállalkozzék erre? Egy elhatározott nő akadt, Kottaner Ilona, urnőjének igaz hive. Tudta, hogy életével játszik, mikor a koronát el akarja vinni.

Amikor az éj beállt, melyben a koronát elorozni akarták s mindenki nyugodni tért, Kottaner Ilona segítőtársa a várkapólnán át Kottaner szobájába oson s ketten elindultak, hogy elorozzák a koronát.

A szent korona a kápolnában volt elzárva, még az ajtók is lepecsételve voltak. A pecsétet leszakították, a kulcsok segítségével benyitották. Ott ismét egy lezárt ajtó várta őket, melynek kulcsai a koronaőrnél voltak. Bő kellett törni a zárt, ami zajjal járt. Azalatt Kottaner Ilona imádkozott. Szerencsére a zajt nem hallotta meg senki. A szekrény, amelyben a koronát őrizték, nagy és erős volt, feltörni nem lehetett. Kottaner segítőtársa meggyújtotta a szekrény oldalát, hogy azon nyíltán támadjon. Nagy fáradsággal sikerült s végre a koronát kiemelhették.

Mennyi aggodalmon ment keresztül ezalatt Kottaner Ilona, kitűnik saját szavaiból. Látomások tüntek fel előtte, hangokat, lépteket hallott hallucinációja közben.

Mikor a korona kezében volt, elrejtette egy párnába és sietve távozott.

Másnap az elutazásról kellett gondoskodni. A szolgál, kit Kottaner és segítőtársa felfogadtak, tehénbőrbe rejtette a párnát, melyben a korona volt, s így mentek szónon a várból le.

Másnap, 1440. február 21-én, szerencsésen Komáromba érték, hol az özvegy királyné várt rájuk, örömmel szorítva a vakmerő asszonyt keblére.

des anyja karján. A szeretet szent melege, az erkölcs lelkesítő ereje gyújtja föl az ifju kedvét, hogy lángoló lelkével átkarolni vágyódjék mindent, ami szép, nemes, dicső!... Ez szenteli meg, ez magasztosítja fel a férfi érzelmeit, amikor vagyonát és életét is kockára tenni kész a jog és igazság érdekében; ... ez teszi a közbecsülés és tisztelet oly különösen kiváltságos kegyeltjeivé az öregeket!

Ámde ha e dicső ereje az emberi léleknek féktelenség, durva erőszak vagy sűrű sötétség által kerékvágásából kiköszkentetik: a szeretet helyét a gyűlölet, az erkölcsöt az erkölcstelenség foglalja el, s így keletkezik pusztulás, a háboru, átkos következményeinkkel az emberiségre. Ennek rémítőnél rémítőbb bizonyosságát szolgáltatja az az orkán, amely most Europa földjén át-záugdulozik.

De új év előtt állunk és reméljük, hogy ez nemcsak kalendáriumi fordulópontot, hanem új korszakot is jelent, amelyben ismét jogaiba fog lépni az emberszeretlet és vele együtt a népek boldogulása is.

Adja Isten, hogy úgy legyen és minden magyar boldognak érezze magát ebben a sokat ígérő új esztendőben!

A koronázási ünnep programjából.

Öfelsége a király és királyné 27-én d. u. 2 órakerkezett Budapestre nagy kísérettel. A felséges királyi pár a négy éves kis trónörökös, Ferenc József Ottó kis herceget is magával hozta a koronázásra. A pályaudvaron a főváros nevében Bárczy István polgármester fogadta Öfelségeiket. Habár a fogadtatásra a fővároson kívül más tényezők külön meghívást nem kapnak, mégis a pályaudvar környékét előkelő közönség szálta meg s lelkesedéssel fogadta a fiatal királyi párt. Ez a lelkesedés kísérte az egész utvonalon végig, melyet a fővárosi lakosság ezrei meg ezrei leptek el. A koronázáson résztvevő főhercegek, a diplomáciai kar s az osztrák kormány s birodalmi gyűlés tagjai másnap délután érkeztek meg három különvonaton.

A király közvetlenül megérkezése után, mint legfelsőbb Hadúr, a királyi palota Habsburg termében a budapesti helyőrség tisztikarát fogadta. Este 6 óraker fogadta a király az országgyűlési küldöttséget, melynek nevében a hercegprimás a hitlevél tervezetét s az eskümintát átadva az uralkodót felkérte, hogy magát megkoronáztassa s a királyné megkoronáztatását is engedje meg. Ezután a királyné egy másik teremben fogadta az országgyűlés küldöttségét. Itt is a hercegprimás kérte Öfelségét, hogy adja meg beleegyezését megkoronáztatásához.

Másnap, 28-án, d. e. 10 óraker volt a magyar országgyűlés együttes gyűlése a parlament kupolatermében, ahonnan a résztvevők a kir. palotába hajtottak. Itt Ambrózy Gyula báró koronaőr letette az esküt, a miniszterelnök pedig átnyújtotta a királynak az általa már aláírt koronázási hitlevelet, melyet a király a hercegprimásnak, a hercegprimás pedig a főrendiház elnököknek, ez pedig a képviselőház elnökének adott át. Ez alkalommal a király a koronázást 30-ára tűzte ki.

Ugyanezen napon d. u. 3 óraker vitték őrzési helyéről a koronázási jelvényeket tartalmazó vasládát a királyi lakosztályába,

hogy a koronát s a többi jelvényt az uralkodó részére megfelelően atalaktihassák.

A koronázási jelvényeket 29-én d. e. vitték a koronázási templomba, ezután pedig az országgyűlés küldöttsége a koronázási ajándékokat nyújtotta át a királyi párnak, mely aktus után a magyar nők hódoló küldöttségét fogadta a király és királyné.

Ugyanezen d. u. fél egy óraker az országgyűlés küldöttsége a királyi palota egyik dísztermében üdvözölte a királyi ház tagjait s nevükben az egri érsek meghívta őket a koronázásra.

Szombaton reggel ismét együttes gyűlést tartott az országgyűlés. Az együttes gyűlés után az országgyűlés két házának tagjai testületileg vonultak fel a koronázásra s foglalták el a koronázó főtemplomban kijelölt helyeiket. A koronázási ébredés után ismét a kupolateremben gyűltek össze az együttes gyűlés folytatására, illetve a koronázásról felvett jegyzőkönyv hitelesítésére.

A koronázási ceremóniák d. e. 10 óraker kezdődtek.

A katonák karácsonyi ünnepélye.

Magasztos aktus folyt le Karácsony szent estéjén a csáktornyai katonai kórház szélsőrt osztályaiban. Az itt elhelyezett sebesült és beteg katonákat látták el a vallás jótékony ihletével s ajándékozták meg a felgyújtott karácsonyfaik tövében a társadalom adományaival Jézus nevében, melyeket Heilig József dr. törzserosv protekturátusa alatt a kórházak lelkésze, Kun László és egyik tisztje Nautá Nándor főhadnagy szükebb körben gyűjtöttek.

Az ünnepélyek hosszú sorozata d. u. 2 óraker a barakban kezdődött s a tartalék kórházban este 6 óraker végződött. Mindenütt pompásan és dúsan feldíszített karácsonyfa s az ajándékokkal jól megrakott asztalok várták az ünnepélyre összegyűlt katonákat és közönséget. Összesen 1092 katona és ápoló kapott karácsonyi ajándékot.

Az ünnepély magasztosságát Horváth József főhadnagy, Kun László tábori lelkész és dr. Viola Vilmos orvos magyarád, Szöltes Mihály főhadnagy németül s Fodróczy százados horvátul fejtegették lelkes és kegyeletteljes szavakkal a szenvedő katonák előtt, mire a katonák énekeltek s kiosztatták az ajándékokat. Minden katona kalácsot, cigarellát, pipát és dohányt kapott. Az ajándékokért Szántó Emil önkéntes mondott köszönetet.

A karácsonyfa feldíszítésén s az ajándékok összehordásában dr. Krasovecz Ignácné, dr. Hidvégi Miksáné, özv. Szalmay Józsefné, Pethő Jenőné, özv. Trsztenyák Bódogné és Kayser Ilona fáradoztak, akiknek ekörül Benedikt Adi, Benedikt Katalin, Dénes Ilus, Dénes Mariska, Dobosy Böske, Gráner Sári, Dobosy Irma, Hajas Mariska, Hajas Irma, Hirschmann Böske, Kovácsics Margit, Pecsornik Paula, Plichta Etus, Stóger Ilonka és Tomka Jolán segítettek fáradozatlanul.

Vettük a következő sorokat:

A sebesült katonák karácsonyára a következő adományok folytak be: a csáktornyai Vöröskereszt mozielődése 161 30; Antonovics József, Csáktornyai Vöröskereszt egyetel és Mayercsák Aladár és M mi 100—100; drávavásárhelyi körjegyzőség 70; özv. Trsztenyák Bódogné, Rosenberg Lajos, csáktor-

nyai izr. nőegylet, Mesterich Aladár 50—50; Muraszerdahely 45 20; Seligmanné, Benedikt Adi 40—40; Hodosi Vilmos 30; Kotzig Károly, Megla Jusztin, Drávacsány körjegyzőség, Murai Róbertné, Bordás Teréz és Simon Istvánné (Drávanagyfalu) 20—20; Stóger Ilonka gyűjtése 17; Herzigonyáné, özv. Szalmay Józsefné, Drávanagyfalu, Belicza körjegyzőség, Damása körjegyzőség, Hoguevecz Ferencné (Miksvár), Bartol Antal, Alszeghy Alajos 10—10; Kelemen Béláné 5 és Hirschsohn Jenőné 4 K. — Természetbeni adományok: Kristófalva 42 tojás és 1 kis kosár dió, Dénes Jolánka 5, dr. Kovácsics Ferencné 1 s Deutsch Jenőné 1 kg. cukor; stridóvári körjegyzőség 200 drb. tojás, Antonovics Józsa 400 drb. cigareta, Heinrich Miksa 12 doboz fényező, botornyai körjegyzőség 7 drb. tojás, 1 csirke; ligetvári körjegyzőség: 119 tojás, 7 kg. hus, 2 1/2 kg. zsír, 7 kg. dió, 9 drb. csirke, 1 drb. nyul; Pergál Mariska stridóvári lakos gyűjtése: 49 drb. tojás, 4 1/2 kg. mák, 12 kg. dió; Szilágyi Dezsőné 200 drb. cigareta és egy falca sütemény; a csáktornyai urodalom Heissenberger Ferenc főerdész útján 6 drb. karácsonyfa; Dénes Jolánka 28 kor. ára cigareta, Bencsik Emma 300 cigareta.

A befolyt kegyes adományokért sebesült katonáink nevében a leghálásabb köszönetünket fejezzük ki. Egyben öszinte hála és köszönet a Vöröskereszt Egyetel, Ker. és Izr. Nőegylet, a csáktornyajárási főszolgabíró úrnak, Csáktornya előjáróságának és mindazoknak a nemeslelkű hölgyeknek, kik önfeláldozó munkájuk által oly kedvessé tették katonáink karácsonyestéjét a tartalékkórházban.

A csáktornyai cs. és kir. tartalék kórház parancsnokága.

4968/1916.

Hirdetmény.

Felhivatnak mindazon csáktornyai lakosok, akiknek egy óra szükséges cukorkészletük nincsen biztosítva, hogy cukorjegyük kiállítatása végett ma délután a városházán okvetlenül jelentkezzenek.

A községi előjáróság.

Szeretetadományokat kér a Hadsegélyező Hivatal!

Átvételi különítménye, IV. Váczi utca 38. sz.

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Kérelem.** Lapunk folyó hó 1-ével a XXXIV-ik évfolyam I-ső negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelettel kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. Tisztelettel a kiadóhivatal.

Előfizetési árak:

Egész évre K 12 —
Fél évre » 6 —
Negyed évre » 3 —

Egyes szám ára 30 fillér.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Hajós Elemér adóhivatali gyakornokot a zalaegerszegi m. kir. adóhivatalnál a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté a perlati m. kir. adóhivatalhoz kinevezte.

— **Előléptetés.** A cs. kir. szab. déli vasut budapesti üzemeltetősége Mastnak József zágrábi forgalmi főnököt soron kívül ellenőrré léptette elő.

— **Halálkozás.** Sulyos csapás érte Benedikt Armin csáktornyai kereskedőt: Etza leánya f. hó 27-én életi 23-ik évében, rövid szenvedés után az Urban elszenderült. A boldogult hült temetést f. hó 29-én d. e. 10 órákor helyezték örök nyugalomra a csáktornyai izr. temetőben. Nyugodjék békében!

— **Koszorúmegváltás.** Az oly ifjan és váratlanul elhunyt Fischer Imre magántisztviselőnek barátai, koszoru megváltás címén 49 K-t adományoztak a Vörös kereszt csáktornyai fílokegyletének, melyért ez uton is köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Városi közgyűlés.** A folyó hó 16-án megtartott városi közgyűlésen Scsáp Márkus belatinci és Váradi (Vreszk) Mihály szombathelyi lakosok itteni illetőségét megtagadta.

— A csáktornyai áll. polg. leányiskolával kapcsolatos internátusnál fennálló városi alapítványi helyeket a képv. testület Gacsár Margit IV. és Meszárics Anna I. oszt. csáktornyai születésű tanulóknak adományozta a képviselőtestület. — A képviselőtestület továbbá tudomásul vette az előjáráság előterjesztését az 1917. évi bor és huslogyasztási adó kezelésére vonatkozólag. Egyebekben az általános drágaságra való tekintetből a kérményseprőnek a városi épületek után eddig fizetett seprési díjakat felemelte; valamint a Buzáson leégettnek, a közs. legelőn temett és nélkülözhető berekfából épültfal adományozott. A városi sámadások atvizingálására Gráner Miksa, Pátkai Jákó, Mózes Bernát, Fejer Jenő, Strahia Károly, Petrics Ignác, Masztnyák József képv. test. tagokat küldte ki. — A képviselőtestület az 1917-ik évre a pénztárvizsgáló bizottságba dr. Kovács Lipot, Fejer Jenő, Benedikt Béla tagokat választotta meg.

— **Hadikölcsön.** A muraközi nép hadikölcsön jegyzéséből Kotor község polgársága is kivette a maga részét. A Kotori Takarékpénztárnál többnyire csekély birtokkal rendelkező kisgazdák jegyeztek összesen 39200 K-t az ötödik hadikölcsönre. Az általános, tartós szárazság és kétszeri árvízújtotta község lakosságának igazi hazafiasága és bizalma nyilvánult meg, amidőn 100—200 k-ás jegyzésekkel ily tekintélyes összeget áldozott hazánk oltárára. A fillérek összehalmozása körüli ügybuzgóságban Pataki Viktor ottani áll. el. isk. igazgató fejtett ki dicsérendő levékenységet.

— **Hadikölcsön.** Csáktornya városi közönsége a városi képviselőtestület határozatából az V. hadikölcsönre 40000 K-t jegyzett; a Csáktornyavidéki Takarékpénztár 130000 K-t.

— **Hadinövények gyűjtése.** A csáktornyai tanítóképző-intézet a hadiszükségletek pótlására ebben a tanévben 38 kg. szeder-cserje levelet, 48 kg. csulánt és 35 kg. gubacsot gyűjtött. Az intézet igazgatósága említett haditerményeket rendeltetésük helyére juttatta.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó mozgó színház vasárnapi műsora: Sascha-Messter hét, (harctéri felvételek); A bánya áldozatai (dráma 3 felv.). Két szék között (vigját 3 felv.). — Ujévi műsora: Sascha-Messter hét; Az első csomag (dráma 3 felv.); Egyszer volt Budán... (vigját 3

felv.). Az előadások 3, 5 és 8 órákor kezdődnek.

— **Koronázási kiküldöttek.** A koronázási ünnepélyre a csáktornyai járásból Tkál-csec Pál csáktornyaki járásból és Verbánecz Pál csáktornya-buzási polgárok küldettek ki, akik szokása ünnepi öltözetükben vettek részt a koronázási ünnepélyen. A kiküldöttek szabadjeggyel utaztak az ország székesfővárosába a koronázásra s Budapesten való tartózkodásuk alatt ingyen elszállásolásban és ellátásban részesültek.

— **A szótáradobolt 2 koronások értéke.** A Magyar-osztrák Bank kijelentése szerint a jövő esztendőben a fél- és negyed két koronás bankjegyzéseket ép úgy tartozik mindenki fizetőképessé pénz gyanánt elfogadni, mint eddig. Erre a kijelentésre szükség volt, mert ezeket a darabokat veszély fenyegette, úgy keztek velők egyesek bánni, mint amelyek az új egykoronások forgalomba bocsátásával értéküket veszítették.

— **Cukor — cukorjegyre.** A csáktornyai járás részére, 38951 sz. rendelete alapján a vármegye alispánja egy hónapra 280 q cukrot utaltatott ki a Cukorközpont által. A kiutalt cukorból 50 dk. esik fejenkint. A cukorjegyeket családonként a megfelelő mennyiségről, jelentkezés alapján, a községi hatóság állítja ki. A cukrot mindenki lehetőleg annál a kereskedőnél veszi át, ahol többi szükséglettel is vásárolja. A cukrot a Cukorközpont legelőképezte utalja ki, mert a cukrot eddig sokhelyen és sok esetben egyes kereskedők a maximális árak kijátszásával és cserekereskedés útján hozták forgalomba.

— **Muraközi tojás.** Nem is tudtuk, miért oly nagy az ára a muraközi tojásnak s miért jutunk oly nehezen hozzá. Most tudtuk meg, hogy a muraközi tojás az ország legkiválóbb tojásai közé tartozik. Elárulja egy fővárosi kommuniké, mely hírt ad a koronázási ünnepélyek alkalmából arról, hogy az udvar részére a tojást egy ismert budapesti tojás nagykereskedő szállítja és hogy ennek az elsőrangú válogatott árúnak jelentékeny részét a muraközi tojás képezi. A muraközi tojásán kívül csak még bácskai tojást használnak a királyi Várban és készíttik belőle a jó piskótákat s egyéb ennivalókat.

— **Elismerés.** A magyar szt. korona országai Vöröskereszt egyesületének igazgatósága a Vöröskereszt egyesület csáktornyai fiókja elnökéhez, Kayser Lajos grófi titkárhoz intézett átiratban, a fílokegylet elnökségének, tisztikarának és választmányának, valamint a betegek segélyezése és ápolása körül közreműködött hölgytagoknak sokoldalú és sikeres működésükről teljes elismerését és mély köszönetét nyilvánította.

— **Hadikölcsön.** A király halála tudvalevőleg több napra megakasztotta a hadikölcsön jegyzését, úgy hogy a rendelkezésre kiszabott időt nem lehetett teljességgel kihasználni. A határidő 22-én járt le, azonban a pénzügyminiszter az említett körülményre való tekintettel úgy intézkedett, hogy az összes aláírási helyeken 1917. január 10-ig bezárólag folytassák a hadikölcsönjegyzéseket.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Szepesi Zoltán, Dömötör Ilona, Karancsy Katalin, Novincsa Jenő, Gorczai Erzsébet, Venczel Ernő, Eberhardt István, Horváth Katalin, Kolmanics Miklós, Jabuka Anna,

Mosmondor Miklós, Vincsák Viktoria, Kristofics István, Németh László, Mlinárics Jolán, Thorday Katalin. Meghaltak: Glavnik Imre (10 é), Horváth Mari (13 é), Trestán Rósa (14 é), Jannics György (37 é), Béli Pálné (47 é), Löbl Hedvig (55 é), Balog Ferencz (66 é), Tomka György (56 é), Trestzián Ilona (4 é), Magyarics Mihály (52 é), Verhár József (61 é), Hadrovics István (74 é), Kodba Andrásné (39 é), özv. Segovics Imréné (78 é), Horák Borbálya (41 é), Golubics István (38 é), Tkalecz Péter (38 é), Tomka Ferencz (19 é), Podvezanecz András (30 é), Kolmanics Ferencz (76 é), Gorczai Erzsébet (2 n), Vidák György (78 é), Iliás Sándor (13 é), özv. Hochsinger Sándorné (59 é), Lukovnyák Mária (5 h), Molnár Sándorné (50 é), Dókla Imre (19 é), Kayser János (73 é), Branovics Iván (65 é), Catalina Leon (33 é), Fischer Imre (18 é). Házasságot kötöttek: Lovas Gyula és Hajas Etelka; Marosi Lajos és Barabás Lujza; Zseleznyák Márk és Podvezanecz Jozefa; Komándy Béla és Novák Ilona.

— **A záróra megrövidítése.** A belügyminiszter rendelete szerint, a szénhiányra való tekintetből, a zárórát megrövidítik. Január 2-ától a vendéglőkben 11 órákor áll be a záróra, az üzletek pedig, az élelmicikkeket árusító üzletek és trafikok kivételével, 7 órákor zárják be. Utóbbiak fél nyolczig nyitva maradhatnak.

— **Az államvasuti bérletjegyek január 31-ig érvényesek.** A kereskedelemügyi miniszter az 1916. évre kiállított államvasuti kedvezményes áru bérlet- és szabadjegyek érvényességét (ideértve az 1916. december 31-én lejárt időleges szabadjegyeket is) 1917. január 31-éig bezáróan meghosszabbította. Ez a meghosszabbítás nem vonatkozik a kedvezményes igazolványok egyéb nemre, jelesen a félúru jegy váltására jogosított arcképes igazolványok csak az esetbe jogosítanak kedvezményes utazásra, ha azok az 1917. évre megfelelően érvényesítve vannak.

Szerkesztői üzenet.

— **Glavák István harctér 340.** Az ünnepek alkalmából küldött versét vetjük. De miután k'őn jött s már nem egészen aktuális s tlnásosan hosszú is, az egészét nem közölhetjük. Közlünk azonban belőle egyebnány vers-trófát, hogy honoráljuk azonoskeztét s világgá kürtöljük magyarságát, hogy mint muraközi, mennyire megmagyarosodott. A magyarok istene meg is fogja jutalmazni érte. Áldja is meg érte s azért is, hogy a magyar Hazáért küzd. Verséből a következőket közöljük:

»Fognak emlegetni mi dedunokáink,
»Mégis hősök voltak a mi dedupáink.
Mi hőstetteinket krónikás megírja,
Hogy magyart legyőzni senki ne próbálja,
Vannak közöttünk sokan, mind nemzetiségi,
Hogy jó hazafiak, nem kételkedik senki.
Valamennyi helyét megállja keményen,
Üti ellenfelet bátran és serényen.
Rómán, sváb, rác, slovak, muraközi horvát,
Gyakran ellenségnek reszelték őt tornát.
Mert biz igen soknak kellett prészteni,
Mert ép bőrrrel kevés tudott menekülni.
Magam is e fajta muraközi vagyok:
A rám bízott dolgot, mig nem kész, nem hagyom.«

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó fiam halála alkalmával szíves részvételükkel igyekeztek fájdalunkon enyhíteni, fogadják ez uton is leghálásabb köszönetünket.

Özv. Fischer Simonné
és fia.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika v Csáktornya.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sándora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i mađarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povuđiljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošma je:

Na čelo leto K 12—
Na pol leta 6—
Na četvert leta 3—
Pojedini broji koštaju 30 fill

Obznane se poleg pogodbe i fa
rađunaja.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlasnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Suradnik:
SRÁY FERENCZ.

Cěna jednih brojov od 1-ga decembra 30 fillerov.

Glasi od mira.

Cělu Dobrudžu smo prevzeli. - Samo nemci su od rumunjov do 14-ga decembra 500 štukov i 200 jezer puškah odzeli. - Predsednik americkanskih državah mir hoće. - Krunitba kralja IV-ga Károlya i kraljice Zite. - Srečno novo ljeto!

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Na bojnem polju nikakve znamenite premenjbe nema. Naši i saveznički seregi s prvesjom vitežtvom ideju naprej vu Rumunjskoj. Prošli tjeden su vre do Tulcea zvani varaš dospeli i s tem vu čeloga Dunava, koj pod Rumunjskoj teče, naše čete gospoda. Rumuni, pak rus nikaj nemre po Dunavu voziti. Cěla Dobrudža je vre naša. Tam vre nema niti jednoga rumunjskoga, niti ruskoga vojnika, ar su morali pobeći pred bulgarskom, nemskom i turskom vojskom.

Nemška je vezda prebrojila, kuliko štukov, mašinastih i drugih puškah je odzela od rumunjov do 14 ga decembra. To je lépi broj. Nemške čete odzele su do 14 ga decembra od rumunjov: 500 štukov, 400 mašinastih puškah i 200 jezer prostih puškah. Kuliko smo mi, bulgari i turćini odzeli, još nije prebrojeno.

Rumunjski i na pomoć došli ruski seregi vezda bežiju prama potoku Serethu, gdje se skupljati hoćeju, da dočekaju naše, nemške i bulgarske serege. Nikaj to nebudu hasnilo, ar naša i saveznička vojska se ne da preobladati od neprijateljskih seregov.

Vu prošlim tjednu se je najviše od mira govorilo, kojega smo mi i naši saveznici ponudili našim neprijateljem. Sve neprijateljeve novine su proti miru pisale i rekly su, da ponudba mira nije istinita, nego da nemec njih vkaniti hoće. Zbog toga su neprijateljske vlade onak govorile, kak da bi odbiti hotele razgovore od mira.

Na to je predsednik amerikanskih državah Wilson svoje mněnje izrazil od mira. Rekel je, da je vrěme tu, da se pogadjanje o miru počme. Na to su i gizdavi englezi mirneši postali. To se je zbog toga pripetilo, ar je Wilson rekel, da bude si premislił, je li bude dopustil, da se englezom i francuzom i nadalje oružje, municija i zitek prevaža iz Amerike. Od toga su se naši neprijatelji prestrašili, ar bez puškenoga praha, bez kuglje i bez kruha, nije moći tabora voditi.

Wilson svoje očitovanje o tom, kak bi se mir složili mogel, za par dnevov bude na glas dal. — Vezda vu vre svi naši neprijatelji izjavili, da bi se počeli razgovarati od mira, ali predi znati hoćeju, s kakvom pogodbom bi se mir skopł. Svi naši neprijatelji veliju, da bi najpredi trebalo, da bi mi, nemci, bulgari i turćini naše čete potegnuli vu iz onih zemljah, koje smo od njih odzeli. To se razme, da to mi, niti nemci, niti drugi naši saveznici nebudemo napravili predi, kak bude mir sklopljen.

Vezda budu naše vlade složile svoje plane, pak neprijateljskim vladem na znanje dale, kaj si hoćeju zadržati od predobljenih zemljah i kaj njim nazaj dati.

Od mira smo još daleko, ali i to je vre dobro za narode, da se vlade vre imaju volju pomiriti. Morti pak bude gospodin Bog dopustil, da se vu taboru stanujući narodi naravnaju i pomiriju. To bi za nas sve najlépsi novoljetni dar bil.

Vu Francuzkoj su se pet mesecov trajuće bitke kre Sommea dokončale. Francuzi i englezi su se polišili i njihovi napadaji prestali pred petimi tjedni. Vu tem vremenu su si nemci svoje rezrušene šance opet zazidali i popravili. Vezda su tak jaki dekungi nemških seregov, da mirno čekaju nove napade francuzov i englezov, koji bi radi od njih odzete zemlje nazaj si prikribili.

Vu Italiji nikaj novoga nema, niti pak kaj znamenitoga na ruskim frontu.

*

Vu Budimpešti se pripravljaju na krunitbu, gda ove rede pišemo. Sve vulice, kud se je 27-ga o. m. kraljevski par vu budimsku kraljevsku palaču vozil, su lépo okinčene. Kralja i kraljicu je po svih vulicah s radosljom dočekalo i prijelo vnožina naroda i s oduševljenjem njih pozdravilo s željenkim. Meseca decembra 27-ga po poldan ob 2 vuri su došli vu Budimpeštu i nas tanili se vu kraljevskoj palači za njih pripravljene sobe.

Kajti je krunitba včera, prošlu sobotu

bila, nemremo ju još opisati, ali da bude lépa parada, to se iz pripravljanje videti more. Svcćanost bude najlepša vu budimskoj cirkvi, gdje budu Csernoch János hercegprimaš po zakonu a grof Tisza István za ovu čast od orsačkoga sabora izabrani, pod svetom mešom sv. kurunu na glavu kralja deli. Svcćanu mešu bude služil Csernoch János kardinal hercegprimaš. Pri svetloj meši budu mu pomagali, tojest budu mu na podvorbu: Szmrecsányi Lajos egerski i Bauer Anton zagrebački nadbiskupi. — Poleg Njegovoga Velicanstva kralja bude: Várady Árpád kalocsánski nadbiskup i grof Széchenyi Miklós nagyvaradinski biskup. Poleg Njegove Velicanstvenosti kraljice bude: baron Hornig Károly kardinal, vesprimski biskup i Glattfelder Gyula csanádski biskup. Pri oltaru budu podvorili još 14 drugi svećeniki. I ovi budu svi izmed biskupov i abašov izabrani.

Kurunu Svetoga Štefana su 28 ga decembra popoldan vu kraljevsku palaču odnesli i željeznu ladicu, vu kojoj se kuruna čuva, su vu nazočnosti više velikašov i čuvarov krune odprli. I plašt Svetoga Štefana se je predi vu kraljevsku palaču odnesel, da se k telu kralja složi. Popravke na plaštu je kraljica Zita svojom rukom sivala.

Poleg stare navade su decembra 28 ga vu ime naroda izabrani velikaši i orsački zastupnici kralju 50 jezer, pak kraljici 50 jezer cekinov predali, kakti krunitbeni dar.

Svaka varmegjija je svojom starinskom zastavom prisutna bila pri krunitbi. Iz svake varmegjije su izmed varmedjinskih zastupnikov dva člani i velikižupan prisutni bili pri krunitbi. Iz Medjimurja su bili takaj poslani četiri izmed puka; dva iz čakovečkog, dva pak iz preločkog kotara, da vidiju krunitbu. Za on brežček, na kojem je kralj na konju sedeć sabljom na četiri strani světa sekel, za znamenje, da obrani orsaga, makar iz koje goder strane bi neprijatelj došel: je svaka varmegjija zemlju morala poslati, da se brežuljak iz zemlje čeloga orsaga napravi. Iz Medjimurja su takaj poslali zemlju za vu budimskim gradu

pripravljeno mesto, i to iz Zrinyfalve, gde je grof Zrinyi Miklós umrl.

Celu krunitbeno svečanost budemo vu sljedećim broju opisali.

A vezda na koncu nase stive iz srca zelimo svakomu našemu čitatelju srečno novo ljeto! Bar bi istinita bila ona naša starinska lëpa popëvka: »Na tom mladom ljetu veselimo se!« — Bar bi se mogli veseliti i to za to, da bi naše sine, tovaruše, otece, prijatelje, susede i poznanca opet doma pri sebi, vu selu, na polju i vu goricah viditi mogli. Da bi opet negdašnje dobro, mir i blaženstvo i s tem zadovoljnost i veselje pri svakoj hiži, pri svakoj familiji se nastanil.

Bog daj, da bude tak!

Vu tem ufanju zelimo svakomu čitatelju srečno novo ljeto!

Smrt mladoga junaka.

Dragi kršćeniki,
Poslušnite malo,
Od mladog junaka,
Jednu pësmu, milo.

Vnogo mi je majka
Suzice zpustila,
Kad je mene zdoma
Teško odpravljala.

Koj je moral vmrëti
Vu tuđji zemlici,
Sada se spričava
Rodjenoj majčici

Medjimurje malo,
Žabnik selo zvano,
Kak dalko od mene
Sada si ostalo?

Nigdar nisem ovo
Na pameti imel,
Kaj si nebi više
Majčicu ja videl.

Gde su mi precvele.
Modre fjojlice,
Kad sem vas ostavljal
Drage devojčice.

Ali daje dragi
Bog tak štel imeti,
Kaj mene morala
Zemljica pokriti.

Šume, lëpi vrti,
Travica zelena,
Još jedenput s bogom
Majčica ljublena!

Ta črna zemljica,
Zelena travica,
Gde mu počivaju
Ta rumena lica.

Ljublena majčica
Bratec i sestrica,
Zadjiput ste vidli
Ma črlena lica.

Oj ti smrt nemila,
Kaj si vučinila?
Oletics Eleka
Tëlo vumorila.

Koja su precvela
Vu mojoj mladosti,
Sva su se povehla
Vu tugi žalosti.

Petnajstoga leta,
Šestoga junija
Zadjiput je zdehnul,
Dušica odišla.

Sunčece ti milo
Nebuš mi svëtilo,
Niti moje blëdo
Lice črlenilo.

Najpredi zahvalim
Vam pajdaši mili,
Ki ste moje tëlo
Vu grob sprevodili.

Vi ravne cestice,
Zelene travice,
Kud sem se ja šetal
Do sve grličice.

Lubljeni pajdaši,
Pravi domorodci,
Pred vami sem zaprl
Svoje suzne oči.

Lëpi mili tjedni,
Da je malo časa,
Kad se je rezišla
Lëpa ljubav naša.

S Bogom mi ostante
Vi pajdaši mili
Dajte mi naznanje
Mojoj majki dragi,

Rad sem tužen stobom
Govoril v mladosti,
Ah sada ostajem
Vu toj tužnoj Ruski.

Sada ti podajem
Svoju desnu ruku.
I se ti povrnem
Vu zemlju globoku.

Bëkásd.

J. A.

Nekoja slika od pokojnoga Ferenc Ferdinanda.

Pripetilo se, da jednoga komornika žena žalostno se je tužila nadhercegovici (Žofiji) da njezin muž celu plaću zapije, s obiteljom pak zločesto baratuje i nigdar se ne brini, iz česa živiju. Pokedob pak nad-

hercegovica jako je zadovoljna bila ženskom, koja je takodjer vu kraljskim kaštelju služila, obečala je, da povedala bude ovu stvar Ferenc Ferdinand kraljiču.

Kraljič točno si je dal povedati, gde je ova krëma, vu koju koniornik lumpat hodi i na večer sam je tam odisel s jednim oficrom vu civilskoj opravi. Kad je videl, da sve to je istina, kaj su mu od njega povedali, drugi dan pred se ga je dal pozvati, srdito ga je zaspotal i od službe ga je vun spustil. Pokedob pak je već dvajsti lët vërno služil, ostavil mu je celu plaću na takov način, da od plaće samo jednu tretju stran slobodno sebi zadrži, sve drugo pak ženi mora dati. . . .

Jedenput pešice je išel na vadasiju vu Konopištu kraljič, kad spazi, da jeden mužki dečec beži proti njemu i milo ga počne prositi:

— Dajte mi jeden forint . . . Samo jeden forint, Bog njih blagoslovi!

Kraljič postoji i barativno ga pita na kaj nuca forinta:

— Čuda penez je to za tak maloga dečeca — veli smejuč!

Dečec se je počel plakati, kad je videl, da nebude dobil forinta. Pomalem pak je povedal, da doktora bi moral mami pelati, ali niti jeden neče iti, doklam mu forinta neda, oni pak nëmaju nikaj, jerbo potlam, kak mati beteguje, sve su već prodali.

— Pak gde ti stanuje mati? — zapital je kraljič. Dečec je točno povedal, gde stanujeju, nato je dobil od kraljiča forinta. Dečec s veseljom je bežal po doktora, kraljič pak je pešice išel k betežnici, koja je izbilja vu pogibelji ležala i takvo siromaštvo je bilo već pri hiži, da su niti kruha në imali. Ženska mislila je, da je doktor došel i sve je povedala, gde nju boli. Kraljič je trpljivo poslušal i zatem je tintu i pero prosil, da recepta napiše.

— Budite tak dobri — veli ženska, — zemite doli iz police dečecovu tëku, mortik bude još jeden čisti list.

Kraljič našel je sve, kaj je nual. Najpredi celu tëku je pregledal i videl je, da na svakim listu »kitinč« je navučitelj zapisal. Vrtgel je vun lista, nekaj je napisal i rekel je ženski, da recepta vu onu patëku naj pošleju, kam je on zapisal. Stëm je žurno odisel, da se nebi spravim doktorom zišel pri betežniku.

Kak je kraljič odisel, došel je s dečecom pravi doktor.

— »Im je već bil ovdí jeden doktor!« — čudi se siromaska ženska i povedala je, da je i recepta uapisal, koj je još vezda na stolu. Doktor k stolu stupi, da pogledne kakvo vracтво je odredil njegov kolega, ali kak je vu ruke prijel papira, odmah je sbëšeno i veselo zakričal:

— Ov doktor puno bolše recepte piše kak ja! Samo si premislite draga ženska, sam Ferdinand kraljič je bil ovdí, za koga ste vi mislili, da je doktor. Vu ovim receptu pak to piše, da dečec odmah se naj prejavi vu kaštelju.

Mali dečec derhtuč je vu kraljiču spoznal onoga gospona, od kojega je forinta prosil. Kraljič je s dečecom svojega hižnoga doktora poslal k ženski, koja je iz kaštelja dobavljala od onoga vremena sve, kaj je nuala, doklam je betežna bila. Potlam pak je službu dobila vu kaštelju. Mali mužki

dečec pak je denes oberlejtinant vu nekojim regimentu. Razmi se, da na Ferenc Ferdinandov strošek je došel do takve časti.

Kraljič sam je pregledal molbenice. Tak mu je jedenput njegovoga polara molbenica došla vu ruke, vu kojoj se tuži, da plaća je mala, osem dece pak vu svaki dan vëkse i svaki dan lačneše. Kraljič sam je odisel vu malu kolibicu, ali samo ženu je našel doma, koja ga në poznala. Vodu je prosil i stom prilikom je počel žensku spítavati. Ženska opet veli, da mala je plaća, a vnogo dece.

— Ali k čemu je potrebno vam toliko dece?

— Je prosim lëpo, radost nebroji, k tomu pak cesar nuca ljudi.

Kraljič po svojim životu je već toliko znal, da prava radost nebroji. Prosil je, da naj mu pokaže decu. Ženska lëpo na red je nastavila zdravu decu, ali në osem, nego devet.

— Im ste samo od osem dece povedali, začudi se kraljič.

— Im mi nëmamo više, kak osem, ovoga devetoga tak smo zeli k sebi, kad su mu roditelji pomrli. Od potlam svaki jeden falacek menje dobi pak poleg njih i ov mali more živeti . . .

Ohrnul se je kraljič, da nebi ženska spazila suze vu očima. Drugi dan je već polar duplišnu plaću dobil, decu pak je sam kraljič dalje odhranjuval.

Takov je bil naš pokojni kraljič!

Zimski tabori.

Vu negdašnjim vremenu po zimi në su navadni bili tabora držati. Najvišeput samo patrole hodile sim, tam i pazili na neprijatelja i negda su menjše bitke bile med njimi. Drugač pak je mir bil na bojnóm polju, jerbo glavni šeregi vu barakah su bili na stanu. Strahovitno hudi puti, po kojih në su mogli stroška voziti, nadalje pak niti në su mogli po zimi stroška prebaviti, šeregi pak su tak bili složeni, vu kojih je one vojnike išla glavna igra, koji su najbolje plaćeni bili i druge svakojačke stvari në su dopustile, da po zimi boja tiraju.

Već je Veliki Frigješ previdel, da po zimi nëje moći boja tirati. Ali on je zalo niti po zimi në počival. Zimsko vrëme je na to ponucal, da si je šerege ponovil i friškal, koji su pred neprijateljom veliki zgubiček imali. Čëlo zimo kupovali su vojnike. Glasila se-trobenta, ružili su bubnji po selah. Do protuletja već su i mladi vojniki zvezbani bili. Dobro su je oboružili i taki na bojno polje poslali. Medtem toga i dosta penez su prebavili.

Napoleon već je në takov bil, on je niti po zimi në imel mira. Naravno i on, ako je vu sili bil, rezdružil je šerege, da nje skim leži hrani, najmre pak je navčil svoje vojnike, kak je moći vu neprijateljkim orsagu živeti, tojest sa rekviracium ziveša prebaviti. Najglasovitneši boj mu je on bil, kojega je 1805 ga leta vodil proti Rusiji i Ausztriji. Taj boj se je vu strahovitno krvavoj auszterlitskoj bitki dokončal decembra 5-ga. Napoleon je ovdí tak zbil neprijatelj, da su morali za mir prositi.

Za jedno leto potlam već je i Napoleon znal, kakva teškota je po zimi boja biti još i onomu šeregu, koj je navek jakši.

KAJ JE NOVOGA?

K novomu letu.

I to leto je minulo,
Sunce mira ne sinulo,
Samo prelivanje krvi
Još navlek po svetu vrvi.

Klekajmo, gdje stala prosta,
V koju Bog šlovetkom postal,
Molimo, da Jezus milij,
Vuališi nas vu toj sili.

Svaki se navolil toga,
Zaželil si doma svoga,
Bože! gda bude tomu kraj?
Da svaki dojde vu svoj raj.

Da na očlom ovom svētu,
Nastane mir v novom letu,
Svim nam ti detešce svęto
Duraj srečno novo ljeto!

Stridóvár.

Drusko Stefanija.

— **Prošnja.** »Muraköz—Medjimurje« zване novine su v januar mesec 1-im u XXXIV. god. tečaj 1-im četvrt leta stupile. Prosimo naše poštuване predplatnike, naj nam vu novim fertalju predplate zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju. S pozdravljom izdateljstvo.

Predplatna cęna je od 1917. januar 1-ga:
Na cęlo leto K 12—
Na pol leto » 6—
Na četvrt leto » 3—

Pojedini broji koštaju 30 fillera.

— *Svim našim poštuvanim predplatnikom čitateljem i suradnikom srečno novo ljeto željimo.*

— **Amerika,** Svaje i Vatikan su opomenuli vu boju stojeće orsage, naj dojdeju jedanput k pameti i vu strahovitnem mercvarenju naj barem povęju zakaj traja tak dugo ova krvoločnost i kakov cilj ima cęli boj. Do vezda svi jednako govoriју, da za jedan cilj se boriju svi skupa.

Ako pak izbilja za jedan cilj se borimo svi skupa, im onda smo nę neprijatelji, zakaj prelęvamo onda tolikšne krvi i zakaj hoćemo jedan drugoga vuništiti.

Amerikanska tręzna pamet rado bi znala, kakve diferencije imamo med sobom. Morebiti, da su tak male, da par danov bi reda mogli napraviti med nami.

Neutralnim orsagom, najmre pak Ameriki bolje je sila za mir, kak smo to do vezda mislili, jerbo kak to sam Wilson veli »neutralni orsagi već su vu takvim položaju, kojega dugo već nebudu mogli s držati.«

Amerika za drage cekine tak dugo je nosila drva na ogenj, da plamen već i nju počne pečiti. Zabadav rućiju antant novine proti Ameriki, Amerika je takodjer već vu takvim položaju, da mora mira zahtęvati i neće bez pameti vu boj se pustiti, kak bedasta Romania.

Svi neutralni orsagi, najmre pak Amerika već su blizu ognja. Ako bi amerikanski predsednik pred poldrugom leto se bil na to zmislił, već bi zdavnja mir bil.

Denes samo toliko pitamo, ali ima Amerika tak veliku i moćnu špricalku, da bi toga strahovitnoga ognja pogasiti mogla!

— **Kak veliki je još romanski šereg?** Vu talijanskim soldački okruzi počeli su popitavati, da kak veliki mora biti još romanski šereg? Štampa novine pišeju, ako rumunji srečno budu mogli vuđiti prek Szereth vode i tam na novoma predelaju cęloga šerega, onda još blizu tristo jezer romanskih vojnikov bude brojil rumunjski šereg.

— **Iz cęte Dobrudže su pospravili se rusi.** Veliko veselje je nastalo vu Bul-

gariji, kad je glas došel, da Tulcea varaša su prevzeli. Tulcea je pravi bulgarski varaš. Vu Dobrudži zadnje dane žereće bitke su bile. Decembra 22 ga je Tulcea bulgarcom i nemcom vu ruke došla.

Kak najnovęše prijave govoriју, vu Dobrudži nęga više neprijatelja, rusi su žurno prek Dunaja ođišli. Vu Dobrudži nęga više tabora. Rusi i rumunji žuriju se prek Szereth vode, da tam još jedanput budu probali zastaviti Mackensenu i Falkenhayn generalov glasovitne šerege. Ako niti ovdinebudu mogli duže vremena se držati, onda i cęla Bessarabia je zgublena. On bulgarski šereg, koj je vu Dobrudži vojuval, sad je sloboden i tam more iti, kam ravno bude stel, gde neprijatelja bude našel.

Glas je došel, da Braila i Galac su takodjer nam vu ruke došli.

— **Romanski pičen.** Toćnoga računa nęje moći napraviti, kaj sve su nemci zaplieniili vu Romaniji, jerbo najvišeput municiju su taki tam ponucali proti neprijatelju. Sledeći broji samo od onoga pliena govoriју, kojega su vu Nemšku spravili.

Pred romanskim bojom prek jedenajst jezer štukov su zaplieniili nemci i pet milijun svakojačkih patronov. Zvun toga tri jezero pet sto mašin puškah, popriliki poldrugi milijun puških i deset jezer svakojačkih kolah, na kojih su municiju vozili K tomu treba dodeti do decembra 14 ga sve ono, kaj su vu Romaniji zaplieniili. Pet sto štukov, četiri sto mašinpških, dvę sto jezer puških i vnožina kolah, automobile, vagonov i svakojačkoga drugoga blaga. To si je zaslužila Romanija, koja nas je tak iznenada izdala.

— **Tri sto paroladjah pred Szaloniki.** Iz Grćke Macedonije takvi glasi su došli, da tamošnji položaj jako je nevaren. Svakojački glasi lęčeju vu zraku. Jedanput tak glasiју, da su antant cęte ostavile varaša, drugoć pak, da od toga niti jedna reć je nę istina. Med antantom i med onami, koji s Venizelosom držiju, veliki je strah. Najmre pak onda je nastala velika uzbuna, kad je decembra sedemnajstoga prek tristo paroladjah došlo pred Szaloniku. Iz toga tak misliју, da Sarrail general vu takvi položaj je došel, da ostaviti bude moral Grćku zemlju.

To smo već zdavnja znali, da ako Grćka neutralna ostane, ili pak proti antantu se zdigne, onda predi ili potlam, Sarrail generala svojom cęlom armadijum vu morje natiraju, ako za vremena ne vuđde. Kak se vidi, Sarrail se pripravlja ostaviti Grćku zemlju.

— **Vunišćene talijanske ladje.** Dvajstidrugoga po noći naše četiri torpedo ladje vu na otrantoi putu zišle su se s dvemi s oruzjem oboruženem trgovackami ladjami, koje su naši štuki taki potopili. Kad su naše ladje nazad stele iti, pred sobom su šest neprijateljskih ladjah našle, koje su jim puta zaprle. Taki se je počelo strahovito stręlanje i za malo vręme jedna talijanska ladja je vu plamnu bila. Tri druge pak su naše ladje tak prestrelale, da se je jedna tam na lice mesta vtopila, druge pak su vuđli morale. Jedna naša ladja dvę kuglje je dobila. Jedna kuglja je dimnjaka prehitila, jedna pak je od prvoga kraja se zaplilila vu ladju. Sve skupa jednoga mrtvoga su naši imali. Niti jednoga pležeranoga nęga bilo na ladjah, koje su po bitki srečno dimo došle vu svoje postajališće.

Prek Pruske zemlje hitro je preletel ali vu Polskim i vu Ishodni-Pruski na takve tekoće je došel, na kakvo je niti njegov slavni šereg nę bil pripravljen. Najvekša tekoća je izvanredno zloćesto vręme bilo. Kad je Napoleon decembra devetnajstoga sam vu Varšovu došel, svojega šerega je jako vu zloćestim položaju našel. Poleg zloćestih putov nę su mogli šerega hraniti k tomu pak vu dost velikoj zimi vojniki nę su imali toplo opravu. Nę je ravno preveć velika zima bila, nego uvęk je deždj curel, uvęk je megleno bilo. To pak su vojniki još leži mogli strpeti, kak veku zimu. I tak je zapoved dal, da dalje moraju napredovati. Sad je četam još zloćesteše bilo. Vu deždjovim i snęžnatim vremenu niti kola, niti pak štuki nę su mogli iti za šeregom. Po pultuskoi bitki još vękše zlo je nastalo. Granatęri počeli su se buniti i sad se je prvić pripetilo, da niti maršalli su nę bili zadovoljni.

Napoleon, kakti cesar, morebiti vu življenju, barem nę iz dobre volje, prvić je odredil, da zastavi šerege vu napredovanju i na zimski stan je spravi. Ali januara 25 ga takvi glasi su došli od neprijatelja, koji su ga presilili, da dalje napreduje. Francuzi su vno go trpeli od zime i od zloćestoga vremena, ali ravno tak su morali trpeti prusi i rusi. Vu takvim položaju se je započela februara 7-ga jedna krvava bitka, koju je niti jedan nę odlučno zadobil. Drugi dan na večer Napoleon poleg Grünhofena pri jednim ciglaru je dobil stana. Cesar je počel dvojit, jerbo nę je znal, ali bude mogućen drugi dan dalje tirati bitku. »Morebiti, da prek Vizstule vode odidem, da tam miren stan najdem: na zimu« — pisal je ob četroj vuri Duro mašallu. Okolo pete vure dobil je glasa, da se rusi uazat vlećęvu, to je opet nazat vužgalo Napoleona. Prva zapoved mu je to bila: Odmah za neprijatelj! Ali šeregi već su tak bili zmućeni i trudni, da nę su mogli niti zmešta. Februara devetnajstoga je šereg na zimski stan ođišel i tam se je počinul.

Juniuša prve dane opet su se nove bitke započele, juniuša desetoga je bila friedlandi bitka, po kojoj bitki su prusi za mir prosili. Šandor ruski car nęje mogel obraniti svojega prijatelja i saveznika.

Ov zimski tabor je samo jedna igraća bila proti onomu, kojega je Napoleon 1812-ga leta proti Rusiji odredil. Kad je vu Moskvu došel, strahovitna zima je nastala. Rusi pak su sami porobili glavnoga varaša i onda su ga vužgali. Od šeststo dvanajst jezer vojnika ostalo mu je samo stodvajesti jezer. Doklam je Napoleon nazat do pruske granice došel, sve skupa mu je dvajsti jezer vojnika ostalo. Dakle od velike zime i od velikoga glada Napoleon samo jedno zimu prek pol milijun vojnika je zgubil. Razmi se, da pred sto lętmi još niti takvi puti su nę bili po Rusiji, kakvi su vezda. Željeznicahtakodjer nę ga bilo, od automobilov još je niti senjal ništi, svrhu toga su nę mogli šerege hraniti.

Istina da i rusi su tak trudni bili, da su nę mogli Napoleona dostići.

1870 71 francuzka-pruska bitka takodjer je vu zimi bila. Znamo, da su nemci bitku zadobili i vu Paris ulazili.

Mi smo takodjer strahovito zimsku bitku imali 1914-ga leta vu Karpatih. Znamo, da su naši ovd i ovu zimu na hiljada i hiljada rusa potukli, koj je nazadnje spottljivo moral Karpate ostaviti.

— **Fabrike za municija.** Vu Engleziji su do vezda 4585 municiofabrike postavili. Prem tomu velikomu broju, englez i pak nikaj nemre skazati na bojnomo polju.

— **Domaj je kralj.** Na najvećo svečanost došiel je IV. Károly kralj i Zita kraljica sa malim kraljičom decembra 27-ga vu glavni varaš, Budimpešt. S velikom paradom i još sveksom radostjom su čekali kralja i kraljicu. Točno ob dvema vuri je doletel vlak na kolodvor. Kak je vun stupil kralj iz kućije, na sve strani samo to se je čulo »Ēljen a király!«

Na kolodvoru jedna paradna kompania je stala, koju je hitro pogledal kralj i zatem je najpredi pred grof Tisza István ministerpredsednika stupil, koj je prvi s kratkim govorom pozdravil. Károly kralj ruku je dal svim ministrom. Zatem pak je k Bárcy István dr. polgarmeštru stupil, koj ga je vu ime glavni varaš pozdravil. Nazadnje pak je polgarmeštra mala pucka lépo cvětje ponudila kraljici, koja je s radostjom přek zela vu belinu oblečenu pucke cvětje. Stém je i konec bil svemo na kolodvoru. Najpredi je mali kraljič na automobilu odišiel vu kraljsku palaču i samo zatem je stupil kralj vu kućiju, koju su četiri črni konji pelali. Pred kućijom dalko naprě vu paradni opravi policaji su jahali, za jimi pak vu kućiji Boda Dezső redarski glavni kapitan.

Pred kraljom i odzaja za kućijom, takodjer na lévi strani jeden—jeden general je jahal s golom sabljum. Sveposud strahovitno naroda je stalo. Kad su soldati došli, koji su na red pazili, već se je gibati ně bilo moći.

Sveposud policaji i soldati su stali i pazili, da se nebi nikaj sgodilo. Vu kraljski palači već vjutr rano su se pripravljali. Ovdí takodjer već od ranoga jutra nezmerno ljudstva se je stiskalo. Proti poldano 29. honvédskoga regjmenta banda se je nastavila pred palačum. Na glavni varti pak 3 bošnjackoga regjmenta jedna kompanija je stala.

Kraljsko palaču ně su nakinčili, samo pri glavni vratih se je videl na kinčeni magjarski cimer. Ob dvanajsti vuri pešički soldati i marineri kordona su napravili po vucicah i od potlam već je nišči ně smel svoje mesto ostaviti. Abligati vu ministarski palači su se na stavili, da odonud glediju veliko paradu. Policaji i svakoiacki oficiri su sim—tam hodili i vizitěrali, da sve bude vu redo, doklam kralj dojde.

Ob dvema vurah je došiel mali kraljič na automobilu. Po navadi na glavni vahti stojeći soldati su prezentěrali.

Da su pol tri vure bile javili su, da se kralj približava. Taki je sve mirno i tiho postalo, samo kad je već videti bilo kućije, onda se je od svih stranah čulo: »Ēljen a király!« Dvajsti jedenput su iz stukov sterlili, kad je kralj vu Budimpešt došiel.

— **Bratianu je odgovoren za romansko katastrofu.** Romanski ablegati, koji s rusima deržiju, kak je naprimer Tako Jonescu, odlučili su, da vu orsackim saboru prosili budu kormana, naj naprě da onoga kontrakta, kojega su s Rusijom napravili. Stém hoćeju posvedočiti, da je Rusija sve napravila za Romaniu, kaj je moguća bila. Još i više. Ako je Romaniu itak katastrofa postigla, tomu je ně Rusija zrok, neg Bra-

tianu, koj je orsaga ně dosta i ně za vremena prepravil k taboru.

Bratianuvi prijatelji opet tak veliju, da Rusija je svemo zrok, jerbo na mesto tri sto jezer ruskih vojnikov samo šestdeset jezer je poslala i to skorom same srbe, koji su bormeš ně hrabro vojuvali za Romaniu.

— **Čestament Ferenc Józefa Njegvo Veličanstvo I. Ferenc József apoštolski kralj,** koj je vu celim životu vrlo se brinil za svoje vojnike, niti vu testamentu se je ně s pozabil. Šestdeset milijun korun je ostavil za pležerce, za nevoljne i onim obiteljom, od šterih je nešči slavno smrt podnesel na bojnomo polju.

— **Tri »B« slove.** 1914 ga leta augustuša meseca naši neprijatelji nikaj drugo su ně steli, kak vu Beč, Berlin i Budapešt ulaziti. Sdigli su se strahovitni šeregi, da zavzemeju tri glasovitne varaše, tojest tri »B« slove. Izbilja doklam konec bude 1916 leti, tri »B« slove su neprijatelju vu rukah, to pak su Brüssel, Belgrad, Bukarešt.

— **Ně ga bito polnočke vu Parišu.** Pariški kardinal i nadbiskup odredil je, da ně su smeli niti vu jedni katolički cirкви polnočku imeti, jerbo vu glavnim varašu već za nikakve peneze něje moći nikakvo-ga posveta dobiti.

Kak vidimo, drugdi još bolje sve menjaka, kak prinasa.

— **Francuzki radikalisti proti míru.** Francuzki radikalisti rezpravu su imali vu Parišu. Cilj jim je to, da prehitiju denesnjega kormana i takvoga nastaviju na mesto, koj s celom moćjom bude dalje tiral boja.

Ovim je još ně dosta krvi bilo.

— **Brusilov bude vodja romanskim-ruskim šeregom.** Pariške novine javiju, da Brusilov ruski general ostavil je svoje mesto i odpuluval je na romanski front, gde se sa Ferdinand kraljom i Berthelot francuzkim generalom bude zisel. Kak pariške novine pišeju, Brusilov onoga romanskoga-ruskoga šerega bude vodil, koj pred Mackensenom stoji. Rusi i romani vnogo čekaju od Brusilova, najmre pak Ferdinand bez orsaga ostajući kralj, koj je minući tijezen takodjer jako ružil svojom sabljum i rekel je, da i on do zadnje kaple krvi bude vojuval.

— **7600 ruskih zarobljenikov.** Mackensen, barem večke ruske čete su došle rumunjom na pomoć, dobro napreduje. Pri Calmatniul vodi velike ruske-rumunjske čete je opet sbil i presilil je neprijatelja, da ostavi svoje dobre pozicije. Od Rumnicu—Sarata na zapad Falkenhayn vu jedni pet danov trajući bitki na sedemnajst kilometrov široki liniji predral je ruskoga fronta. Od decembra 22 ga 7600 zarobljenikov ima k tomu pak je na novoma opet 27 mašinskih odzel od neprijatelja. Neprijatelj nezmerno vnogo mrtvih i pležeranih ima. Na József nadbercegovim frontu samo štuki pokaju, jerbo poleg velikoga snega pešički nemoreju vojuvali. Na talijanskim frontu nikaj važnešega ně je se pripetilo minući tijezen.

— **Zereče bitke za Gura-Rucada brěg.** Na karpatskim frontu najbolje su rusi proti Gura-Rucada bregu šturmalí, jerbo ov brěg pazi na on put, koj vu našo lépo domovinu vodi. Gura Rucada 1300 metrov je visoki i od novembra 29 ga pet čeli rus-

ki regimenti su šturmalí proti jemu. To su drago patili rusi. Najbolje su tam šturmalí gde su znali, da jih je tripul tuliko kak naših. Položaj je tako kritičen bil, jerbo naši ně su mogli pomoć dobiti.

General dal je zapoved vun:

— Svi naprě, tak kak na ladji. Svi morate iti!

Koj pozna, kak stojiju šeregi, on zna, da za frontom je ravno tuliko ljudstva, kak na frontu. Čeli trěn, svi pisari, svi oficiraki slugi s jednom rečjom koji su za frontom bili svi su vu ogenj išli i samo tak je bil mogućen general bez pomoći nazat sbiti ruse.

Po noći velika megla je ovu vrěme vu Karpati. Jedno noć vu veliki megli opet su došli rusi na Gura-Rucadu General je sad tak računal, da rusov ga vnogo više i da bez pomoći nebude je mogel nazat zbiti. Čekali su doklam je pomoć došla. Sad su se naši zrušili na ruse i na jednim komaj sto metrov dugim frontu četiristo mrtvih rusov je ostalo, sedemnajst oficirov i jezero drugih vojnikov su naši vlovili. Vu novi karpatski ofenzivi na Gura-Rucada bregu su naj kervaveše bitke bile i ovdí su rusi najvećši zgubiček imali. Decembra osmoga su ovdí zadnjič biti bili rusi. Od potlam su mirni.

— **Hiža vu koji se je Nikita rodil.** Med visokami bregi, pod Lovcen bregu leži Nyegus zvano selo. Na kraj sela stala je jedna vekša hiža, malo čisteša, kak su druge. Vu ovi hiži se je rodil Nikita, črnih bregov kralj. Ravno je leto dan, da je Lovcen propal i onda su na Njegus okolici velike bitke bile. Ovdí su probali zadnjič montenegrovci svoju domovinu obraniti. Nekoja kuglja je vu Nikitovu hižu počila, vu koji je Nikita još jedno noć prenočil. Kaj si je mogel onu noć misliti vu ovi hiži, vu koji je svoju mladost ostavil. Kaj si pak sad bude mislil francuzki rob, Nikita, negdašnji kralj črnih bregov, kad mu na glas budu dali, da ona hiža, vu koji se je rodil, do fundamenta je sgorěla.

Pěsma Žalostna.

Primem vezda pero i paper vu ruke,
Pak napišem Zsganez Antala življenje,
Ne samo življenje, neg i smrt nemilo,
Ka je vumirila njegvo mlado tělo.

Devet sto štirnajsto leto se pisalo,
Da je njegvo srce žalostno postalo.
Augusta meseca dvajsti četrtoga.
Moral je ođiti z mesta rođenoga.

S velikom žalostjom z doma se je dpravljal,
Svojim milim starcom lépo se spričaval.
Roditelji mili s Bogom mi ostante,
More biti već me nigdar vidli nate!

Teško ste me tužni gori odhranili,
Vu mojoj mladosti vnogo pretpeli.
A vezda me bute kralju alduvali,
Či doli opadnem, za grob nate znali.

Vu najlepšoj dobi dvajsti prvom letu,
Moral je ođiti, po širokim světu,
Dvě leti je skorom v taboru sprevodil,
Svoju domovinu nigdar ne pohodil.

Navěk si je željel jenput dimo dojti,
Svoje rodno mesto vu veselju najti,
Ali něje bilo njemu dopušćeno,
Vmrěti v bojnomo polju, bilo mu sudjeno.

Junjaša zadjega listeka je pisal,
V kojim svo življenje žalostno je zpisal,
Dvé leti se za svo domovinu boril,
A vezda taljanski granat ga je vmoril.

Juljaša drugoga ob vuri deveti,
Štuka granat kuglja hitro mu doleti,
Néje imel vréme réčku zgovoriti,
Več je tužen moral dušicu zpusúti.

Pajdaši su njegvi dimo tak pisali,
Sanitéci naši njega su pobrali,
I vu dobrom mestu jamu su zkopali,
Gdesu njegvo mlado télo pokopali.

Néje tužen imel nigdar to mišljenje,
Kaj bi Bog pretrgel tak njegvo življenje,
Stopram je doživél dvajsti dva leta,
Vu lépoj mladosti preminul je z svéta.

Vnogoga listeka sam mu prepisala,
A njegvog navéke suzami čítala,
Jer me navék prosil: draga ma nevesta!
Naj zabiti za me, doklam živim svéta.

A vezda več nemrem njegvu žalost znati,
Za grob nadu znali otec, nit majčica,
Koji su ga težko gori odhranili,
A vezda pod starost su ga izgubili.

Pisati več nemrem suzne su mi oči,
Proti tomu néma nikakve pomoči,
Naj mu daje Bože mir i pokoj večni,
Dušicu mu primi vu raj vekivečni!

Zalaujvár

Zs. J.

A VILÁGHÁBORÚ

minden mozzanataról

bő,

eredeti,

megbízható,

kimerítő

értesülésekkel, térképekkel, ma-
gyarazatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egy hónapra K 3:30

Negyedévre K 9:50

Félévre K 19:—

Egész évre K 38:—

Megrendelő cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA

Budapest,

VII., Rákóczi-út 54. szám.

Mint UJÉVI AJÁNDÉK

legalkalmasabb

ifjúsági iratok és képeskönyvek

dísz- és olcsóbb kiadásban.

Izléses kiállítású **FINOM LEVÉLPAPIROK** dobozokban és
mappákban (Envelopes) nagy választékban kaphatók

Eischel Fülöp (Strausz Sándor) könyv- és papirkereskedésében
Csáktornyan.

HIÁBA!

mégis csak

„Vadászat és Állatvilág“

a legjobb, legolcsóbb, képes vadászati
szaklapja az országnak; az egyetlen
tökéletes baromfi-, galamb- és házi-
nyultenyésztési képes lap pedig a

„Szárnyasaink“.

Mutatószámokat díjtalanul küld a
kiadóhivatal:

Budapest, IX., Ferenc-hörút 34.

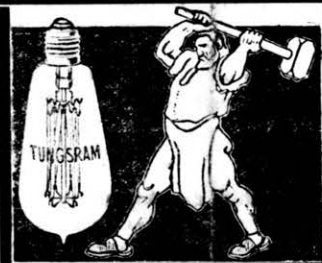
Bárd-Nádor-Rózsavölgyi-féle

Karácsonyi

zenealbumok

Kapható:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyv- és papirkereskedésében
Csáktornyan.

A „TUNGSRAMLÁMPA“

gazdaságos, mert hosszú élettartalmu.

A minőségért a gyár szavatol.

Kérje mindenütt a „Tungsram“ véd-
jeggyel ellátott lámpát. Gyártja az

Egyesült izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság
Hazai gyártmány! Ujpest 4. Hazai gyártmány!

UJÉVI AJÁNDÉK

nagy választékban és jutányos árban kapható:

Rosenfeld I. órás és ékszerésznél

Csáktornyan Árpád-tér (takarékpénztári épület).

Raktáron mindennemű inga-, fali- és zsebórák.

Tört arany és ezüst a legmagasabb árban beváltatik.